Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXIX. Ч. 120. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ВІВТОРОК, 29-го ЧЕРВНЯ 1982 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. TUESDAY, JUNE 29, 1982 No. 120. VOL. LXXXIX.

СТЕФАНІЯ ЧАПЛИНСЬКА ВЕСТИМЕ КУРС НА СОЮЗІВЦІ

Союзівка. — Кожного року влітку тут відбувається курс народних танців під керівництвом Петра Марунчака, і цей табір приваблює сотні танцюристів з усіх З'єднаних Стейтів Америки. Але зацікавлення танечним українським мистецтвом зростає, і тому, щоб охопити всіх охочих танцювати, Союзівка цього літа додала інший танцювальний семінар до своєї різноманітної літньої програми.

Стефанія Антоняк-Чаплинська.

Запланований на час від 18-го до 31-го липня новий практичний курс-семінар охоплюватиме собою класичну балетну техніку і український народний танець. Стефанія Антоняк-Чаплинська керуватиме вишколом у обох групах — початківців і середньо-заавансованих адептів народно-класичного танку. В додатку до керування танечним ансамблем „Чайка" з Ню Джерзі, С.Антоняк-Чаплинська є хореографом Пікколо оперової компанії, навчає у приватній школі у Філядельфії та в околиці клясичного балету і характерних танців.

Протягом 10-років (1970-1980) С. Чаплинська мала свою власн балетну школу в Філядельфії. Вона поставила зі своїми учнями багато оригінальних балетів, як „Білосніжка", „Привіт весні", „Чарівний сон", „Пори року" й інші, в яких вона сплела по-мистецькому український танок з клясичним балетним танцем. С. Чаплинська студіювала хореографію в Новоанглійській балетній академії, в студії Ришарда Томаса в Ню Йорку, в Пенсильванійській школі балету, Темпл університеті та в Пібаді консерваторії.

Щорічний гість — відомий хореограф на Союзівці Петро Марунчак, який популяризував танечні курси на цій оселі Українського Народного Союзу і зробив їх загально люблениими, сам балетмайстер і хореограф з Монтреалю, Канада, знову навчатиме традиційних українських танців тут, у групі початкових і середнім, від 15-го до 28-го серпня. Особи, які зацікавлені вписатися на ці два танечні курси, можуть зголошуватися на адресу оселі на телефон (914) 626-5641, або писати на адресу: UNA Estate, Foordmore Rd. Kerhonkson, N.Y. 12446

Відбулись наради чотирьох Округ УНС стейту Ню Джерзі

Нюарк, Н. Дж. (В.Білик). — В п'ятницю, 18-го червня ц.р., о 6:30 вечора, тут в залі „Чорноморської Січі" в Ню арку відбулися наради 4-ох Округ відділів УНСоюзу стейту Ню Джерзі.

Наради відкрив і ними проводив довголітній союзовий діяч Юліян Баранюк, який привітав присутніх представників управ 4-ох Округ, а зокрема головного організатора Василя Оріховського, почесного члена управи і довголітнього голову УНСоюзу Йосифа Лисогора. Найважнішою точкою нарад було обговорення традиційного та вже 12-го з черги Союзового Дня, стейту Ню Джерзі, який відбудеться 29-го серпня 1982 року на Українському Селі в Бавнд Бруку, Н.Дж. В першу чергу, розподілено функції, зв'язані зі Союзовим Днем.

Округа Нюарк, головою якої є Ю. Баранюк займатиметься кухнею, тобто подбає про добрий і смачний буфет. Округа Джерзі Сіті-Байон, головою якої є В.Білик займатиметься продажем алкогольних напитків. Округа Перт Амбой, головою якої є М.Захарко, буде мати в своїм заряді касу, а також гарні речі до виграння — популярну лотерію. 4-та Округа Пассейк, головою якої є І.Хомко, буде мати квитки вступу, а також спрямування автомобілів до паркування, та накриття столів. Уставлено ціну вступів — 2.50 дол. від особи.

Для мистецької програми рішено запросити ансамбль танцюристів і бандуристів. До танців буде приграватн відома оркестра „Звуки України", В. Осередчука. На пропозицію головного організатора В. Оріховського взято під увагу примінити також лотерію поліс УНС для молоді, тільки не устален, які роди поліс тут застосувати. Наш стейтовий День УНСоюзу є популярною імпрезою в Ню Джерзі, яка притягає численну кількість публіки не лише з нашого стейту, але також з Ню Йорку і Пенсильванії, які радо приїжджають на Українське село до Бавнд Бруку. А тепер кожна Округа мусить взятися до праці, щоб добре й сумлінно виконати доручені їй функції, — закликав голова 4-ох Округ Баранюк. Він також подякував всім присутним за участь і заповів, що наступні наради відбудуться також в Нюарку в неділю, 15-го серпня ц.р., о год. 6-ій вечора. Секретарював на нарадах секретар 4-ох Округ УНСоюзу Роман Лапичак.

Вийшла книжка д-ра Юліяна Мовчана

Буенос Айрес, Аргентина. — Із видань Науково-Дослідницького Товариства Української Термінології, Інк., цього року, тут з Бібліотеки Юліяна Середняка, надруковано 187-сторінкову книжку д-ра Юліяна Мовчана п.з. „Незабутнє і непроще". Обкладинку до цієї книжки виконав графік Володимир Каплун.

Змістом цього твору є історія однієї української селянської родини в підсовєтських умовах між двома світовими війнами, точніше родини батька автора книжки, що й він присвячує: „Моїм Родичам, нащадкам та землякам села Зорокова, Черняхівського району, Житомирської области, з дружньою приязню присвячую цей спогад".

У своєму вступному слові — „Завжди, повсякчас і на віки-вічні"... — д-р Ю. Мовчан, подаючи, як він пише, — „в кількох реченнях" — трагічний період його родини, зазначує: „Хоч напевно були такі українські селянські родини, які за большевицьких — 'райських' часів зазнали ще більшого горя ніж родина нашого батька, проте вже тільки за ті злочини, яких ми тоді зазнали, а то нащадки мого батька маємо повні підстави почувати завжди повсякчас і навіки-вічні оправдану ненависть до Російської імперії та її збанкрутованих у своїй політиці „вождів" — починаючи від леніна і сталіна і кінчаючи хрущовим і брежнєвим".

Цю книжку — в ціні семи долярів — можна замовляти, написавши на адресу: Julian Mochan, M.D., P.O. Box 133, Macedonia, Ohio, 44056, USA.

УКРАЇНСЬКІ ПИСЬМЕННИКИ ПРОТЕСТУЮТЬ

Філядельфія. — Українські письменники, зібрані на Шостому З'їзду Об'єднання Українських Письменників „Слово" у Торонто, в днях 11-13 червня ц.р. підготовили і вислали протестаційного листа до генерального секретаря ОН Хвієра Переса де Кbelieve, у якому просять станути в обороні ув'язнених в СССР українських письменників: Миколи Руденка, Олеся Бердника, Василя Стуса, Миколи Горбаля, Тараса Мельничука і Вячеслава Чорновола.

Також у тому листі, зібрані на з'їзді звертають увагу, що такі письменники як Євген Сверстюк, Данило Шумук і Зиновій Красівський перебувають на засланні в Сибіру, а Іван Світличний поважно хворий. Всі вони є членами міжнародного ПЕН клюбу і адоптовані, як в'язні сумління, міжнародною амнестією. В листі проситься генерального секретаря зробити натиск на уряди УССР і СССР щоби вони звільнили перелічених у листі українських письменників з тюрем та заслання і дозволили їм, якщо вони того бажають, виїхати на Захід.

Лист, що його підписала новообрана управа „Слова" із головою Остапом Тарнавським у проводі, має також біля 150 підписів присутних на з'їзді в Торонто українських, вільних письменників, що з'їхалися із ЗСА, Канади, Европи і Австралії.

Японці також займаються технологічним шпигунством

Вашінгтон. — Вісімнадцять високих японських підприємців двох великих фірм компютерів стоять під обвинуваченням крадежу таємниць корпорації ІБМ.

Як інформує Департамент справедливости, виці урядовці двох електричних японських фірм, Гітачі та Мітсубіші старалися видістати із ІБМ інформації потрібні для розвитку компютерів та потрібних для них спорудь. При тому японці заплатили посередникові, який був агентом ФБІ, 648,000 долярів за крадіж тих інформацій. Шість із оскаржених японців арештували вчора в Каліфорнії, за іншими шукають. Інформації із ІБМ допомогли б японським фірмам будувати компютери, які можна б вживати, так як компютери ІБМ. Багато чужинецьких фірм старається саме будувати компютери, які можна б обмінювати з ІБМ на те, щоби збільшити продаж своїх. Гітачі четверта по величині японська електрична фірма, є також найбільшою активною та агресивною у своїй праці. Мітсубіші є одною із провідних фірм у виробах компютерів але продає річно на половину менше, як Гітачі.

Викриття цієї торговельної шпіонажі завдячують тісній співпраці між ФБІ та ІБМ. ФБІ від кількох років звертає велику увагу на торговельну і технічну шпіонажу, яка може позбавити Америку передових місць у тій ділянці.

Президент підписав закон проти виявлення імен розвідчиків

Вашінгтон, Д.К. — Президент Реґен підписав закон який проголошує, що виявлення імен американських розвідчиків у різних країнах світу це злочин караний Федеральним Урядом. Під час підписування закону в головній квартирі „Сі-Ай-Ей" в Ланглі, Вірджінія, Реґен сказав, що члени цієї засекреченої організації є „очима й вухами вільного світу", і що їхня праця часто є неоціненою і невинагородженою.

Як відомо, адміністрація Реґена почала процес „завернення" тих „реформ" американських тайно-розвідчих органів, які почали попередні адміністрації і які вчинили багато шкоди, як у рядах „Сі-Ай-Ей", так і у ФБІ. Внаслідок виявлення імен деяких американських розвідчиків, в останніх кількох роках, терористи вбили кількох американців.

На думку американського Уряду, американські розвідчики в чужомовних країнах є часто наражені на втрату життя, хоч вони виконують природні завдання в інтересі американського Уряду і американського народу.

На підставі нового закону, обвинуваченого у виявленні американських розвідчиків, чекає присуд 10 років в'язниці або 50,000 долярів грошової кари.

В Америці

ШВИДКЕ РОЗРОСТАННЯ АРІЗОНИ ПРОТЯГОМ останніх декад з раптовим збільшенням населення по містах і культивування землі привело до надмірного вжитку наявних в землі вод, що їх випомповується тут, у сухому й пустельному стейті, без „оглядання на задні колеса", для іриґації фармерських господарств, для індустрії та на потреби дуже зростаючого міського населення. Випомповування води з ґрунтів спричинило те, що підземні природні водоймища випорожнено і земля почала завалюватися або давати великі тріщини. Досі такі тріщини появлялися раптово, неначе протягом одного дня, але тільки в позаміських і рідконаселених районах, утворюючи часом вузьке провалля завдовжки кілька миль. Але тепер офіційні чинники і геологи в стейті побоюються, що такі щілини частіше появлятимуться також в заселених місцях, загрожуючи власності і людям. Так під час будівництва мешканевих домів у Фініксі два роки тому протягом ночі з'явилася щілина 400 стіп завдовжки біля будівництва у північному Фініксі, де стоять будинки вартости 125,000 долярів.

ДЖЕЙМС ЕРЛ РЕЙ, ОСУДЖЕНИЙ НА 99 РОКІВ в'язниці вбивник негритянського визначного релігійного і політичного провідника Мартіна Лютера Кінґа, мол., тепер має 54 роки. Він вже 14 років відбуває кару, і йому ще треба провести в тюрмі 85 років. Дж. Е. Рей перебуває в особливій камері без вікон для його безпеки, розміром 9 на 12 стіп, у стейтовій в'язниці стейту Теннесі. Від довшого часу він хоче добитися нового переслухання справи, на якому він розкриє, мовляв, „конспірацію" і назве справжніх вбивників пастора М.Л.Кінґа. Досі до його прохань ніхто не прислухався, за вийнятком його дружини, з якою він одружився в 1978 році, перебуваючи вже у в'язниці. Його дружина Анна Сендґу Рей підтримує мужа на дусі і допомагає своєму чоловікові детально вивчати його процес і всю справу вбивства. Дж. Рей впевняє, що це вчинив „Рауль", загадкова особа, про яку судді не хотіли в свій час нічого чути, уважаючи це вигадкою. Саме вбивство мало расові підстави, і тому цей засуджений постійно зазнає нападів на нього від чорних співв'язнів. Так за час його ув'язнення він вже дістав 22 ножові порізання в такій самій кількості нападів на нього.

А. ГЕЙҐ ЗРЕЗИҐНУВАВ ЗІ СТАНОВИЩА ДЕРЖАВНОГО СЕКРЕТАРЯ; ДЖ. ШУЛЦ ЗАЙНЯВ ЙОГО МІСЦЕ

Вашінгтон. — В п'ятницю 25-го червня ц.р., у пополудневих годинах президент Рональд Реґен заскочив американський світ несподіваною коротко пресовою конференцією, в якій подав вістку, що державний секретар Александер Гейґ уступив. Негайно після того зложив свою резиґнацію сам А. Гейґ. Президент повідомив також, що на місце Гейґа іменує на цей пост Джорджа П. Шулца.

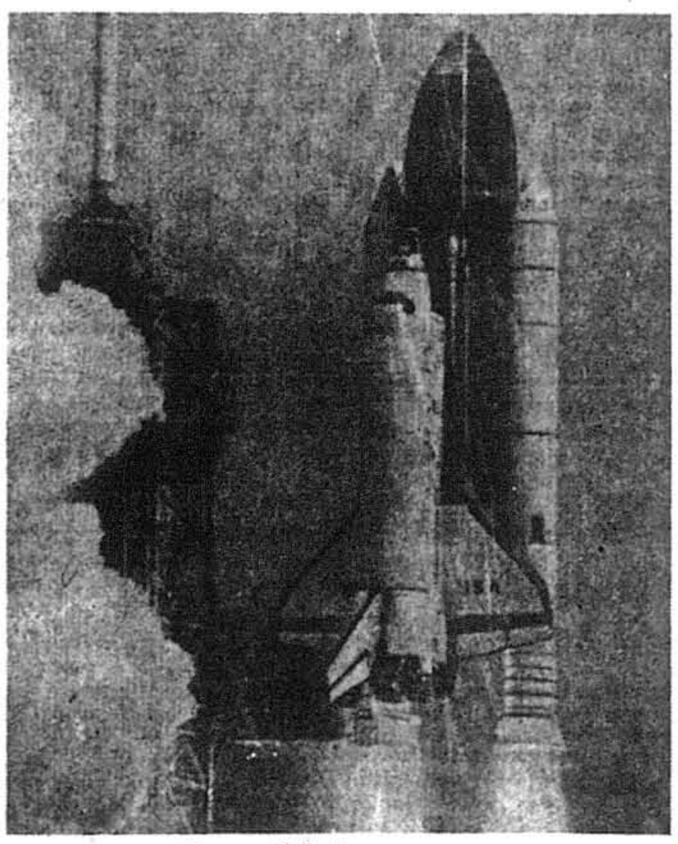

Новий державний секретар Джордж Шулц

Різниця думок щодо закордонної політики ЗСА між президентом Реґеном а державним секретарем Гейґом була відома від деякого часу, але ані один ані другий не подавали конкретної причини резиґнації. Гейґ у своєму короткому слові до представників преси і співробітників підкреслив сам не ті різниці поглядів, які розвинулися в останніх тижнях і місяцях, що, як він сказав „показували зміну у напрямі міжнародної політики Реґена і його оточення".

У дальших коментарях тієї важливої події, політичні коментатори підкреслюють цілий ряд розбіжностей між поглядами на міжнародну політику Гейґа, а президента Реґена. Останньо така різниця була наглядна у становищі до конфлікту в Ливані. Відомо загально, що Гейґ всеціло піддержував Ізраїль, що ставило у ворожу поставу до американського уряду цілий арабський світ. Цей факт спонукав правдоподібно президента вибрати наступником Гейґа саме Джорджа П. Шулца, який відомий із своїх добрих зв'язків з арабськими державами, і який так як секретар оборони Каспар Вайнберґер є членом великого концерну Бехтель, що має більйони долярів у торговельних контрактах із Саудійською Арабією та іншими арабськими нафтовими потугами. Дж. П. Шулц відомий з того, що уміє переговорювати та співжити з людьми, сила якої бракувало дотеперішньому секретарю Гейґові. Це допоможе Шулцові особливо у співпраці з президентом та його оточенням. Саме штивність А. Гейґа та його бажання переперти у всіх справах свою думку були здається найважливішою спонукою до зміни на становищі державного секретаря. Все ж помимо того, як і ряду інших конфліктів, що їх Гейґ мав на своєму становищі, загально тепер жалують, що він уступив, хоча у близьких до президента колах сподівалися того вже довоі давно. Перед Дж. Шулцом стоїть дуже важка і відповідальна праця.

РОЗПОЧАЛАСЬ ЧЕРГОВА МІСІЯ МІЖПРОСТІРНОГО КОРАБЛЯ „КОЛЮМБІЯ"

„Колюмбія" під час запуску.

Кейп Канаварел, Фла. — В неділю, 27-го червня ц.р., тут було успішно запущено у міжпланетні простори міжпростірний корабель „Колюмбія" із спеціяльною, вже четвертою з черги і мабуть останньою місією. На покладі цього дуже скомплікованого, але прецизного повітряного корабля перший раз знаходяться військові та інші досліди апаратів, які мали б встановити чи подібні до „Колюмбії" повітряні кораблі можна у майбутньому вживати для воєнних цілей. З цього приводу Совєтський Союз підніс великий крик почерез свої і прихильні до нього на Заході засоби масової інформації, а совєтське пресове агентство ТАСС заявляє, що уряд СССР ніколи не погодиться на опанування Америкою міжпланетних просторів.

Контрольний центр міжпланетних летів у Гюстоні, Тексас, затурбований тим, що американські кораблі не змогли відшукати в Атлантійському океані ракети, яка піднесла міжпростірний корабель, бо правдоподібно парашут при спаді ракети не відчинився. Така ракета коштує 25 мільйонів долярів і її кожного разу підбирали кораблі й перевозили до Кейп Канаварел для повторного вжитку.

На покладі міжпростірного корабля знаходяться тим разом два астронавти: 46-річний Кен Меттінглі і 48-річний Генрі Гартфілд і вони перебуватимуть у міжпросторах приблизно сім днів, з передумовою, якщо вся машинерія міжпростірного корабля функціонуватиме справно. Тим разом полетом міжпростірного корабля зацікавлені не тільки адміністрація полетів в Гюстоні і американський нарід, але також Пентагон і федеральний Уряд взагалі.

ПОЯВИВСЯ 3-ІЙ ТОМ ТВОРІВ МИКОЛИ ХВИЛЬОВОГО

Балтимор (УІС „Смолоскип"). — Об'єднання Українських Письменників в екзилі „Слово" і Українське В-во „Смолоскип" видали 3-ій том з запляновaного п'ятитомника творів Миколи Хвильового.

3-ій том творів М.Хвильового має 508 сторінок. Упорядник і головний редактор п'ятитомника — Григорій Костюк; технічний редактор — Осип Зінкевич.

Зміст 3-го тому: Г. Костюк „В ситуації трагічного безвиххідя"; Розділ І — Твори, написані в 1927-1930 роках: Іван Іванович; Ревізор; Злочин; Мисливські оповідання добродія Степчука; З лябораторії; Оповідання про Степана Трохимовича. Розділ ІІ — Поетична спадщина: С. Гординський „Поезія М.Хвильового"; „Молодість"; „Досвітні симфонії"; Окремі вірші. Розділ ІІІ — Різне з останніх років життя: Щасливий секретар; Останній день; Майбутні шахтарі; Бригадир шостої; Про любов; Оповідання схвильованої Ганки; По барвінковому прямуванню. Примітки.

У вступній статті до 3-го тому творів М.Хвильового Г.Костюк пише: „Третій том М. Хвильового підсумовує всю його літературно-мистецьку спадщину. Його критичні й полемічні статті виповнюють четвертий том і укоронують всю його творчість у цілому.

„Ми не вибирали і не цензурували спадщини М. Хвильового і не пристосовували штучно до смаків і поглядів нашого сьогодення. Ми подали творчість його такою, якою вона була. Публікуємо все, що було в наших можливостях розшукати в доступних нам тогочасних періодичних виданнях... Це значить, що все основне з творчої спадщини М. Хвильового ми маємо".

Про останній творчий період життя М.Хвильового Г.Костюк пише: „Хвильовому ставало все важче і важче дихати. Він це написав три оповідання, ... але це вже були не оповідання, а звичайні нариси, якими він, мабуть, відгетькувався від настирливих вимог офіційної преси. Від справжнього Хвильового тут вже не було нічого. Атмосфера примітивізму, спростачення і народовбивчої політики душила його. Він опинився в ситуації трагічного безвиххідя".

До 3-го тому увійшла вся поезія М.Хвильового. В основній статті до поетичної творчости М.Хвильового С.Гординський пише: „Буйно-романтична і часом анархічна вдача Хвильового органічно бунтувалася проти будь-яких накидуваних форм і обмежень... Він відчув, що будь-які вимоги форми тільки загачують повінь його почувань і тем... Поет перестав писати поезії, але його проза стала понад уськy міру поетичною".

3-ій том творів М. Хвильового коштує 20 дол. Із ЗСА і всіх інших країн замовлення слід слати на адресу: "Smoloskyp", P.O.Box 561, Ellicott City, Md. 21043, USA.

В Канаді: "Smoloskyp", P.O.Box 153, Sta. "T", Toronto, Ont. M6B 4A1, Canada.

1-ий і 2-ий томи творів М. Хвильового цілком випродані, але вони будуть перевидані ще в цьому році. Видавництво далі приймає замовлення на обидва перші томи.

У світі

НОВИЙ ПРЕЗИДЕНТ АРГЕНТИНИ РЕЙНОЛЬДО Біньйоне буде мати, як перше завдання після перебрання влади, справу офіційного визнання закінчення війни на Фальклендських островах. Воно не буде легким, тому, що хоча військові сили Аргентини уважали конечним закінчити боротьбу не є вони готові признати офіційно програну. Вибір президентом Р. Біньйоне, викликав серед політичних кіл Аргентини великий рух і різні нові домагання. Між ними найважливіше це домагання нових виборів у наступних місяцях. Політичні партії Аргентини уважають, що найвищий час, щоби аргентинський нарід міг висловити вільно свої бажання.

В ОСТАННІХ ДВОХ МІСЯЦЯХ ЗАВВАЖУЄТЬСЯ у Західній Німеччині хвилю дискримінації проти чорних вояків американської армії. Бюро Сьомої Армії, що має свою головну квартиру у Західній Німеччині подає понад 100 нових випадків заборони вступу для американських чорних вояків до німецьких ресторанів і клюбів. Хоча трапляються випадки, що забороняють вступ також білим членам американської армії, на загал ця дискримінація спрямована проти негрів. Кажуть, що союзники Америки у Західній Европі, члени НАТО ставлять ЗСА вимогу зменшити кількість чорних вояків, яких висилається до Европи.

СОВЄТСЬКЕ ПРЕСОВЕ АҐЕНТСВО ТАСС, У СВОЇХ вістках, оскаржує Єгипет за трагічні події в Ливані. ТАСС стверджує, що Єгипет буде морально відповідати за теперішні події, тому, що покійний президент Садат підписав за посередництвом ЗСА договір з Ізраїлем. ТАСС „дивується" також чому жорстокий напад Ізраїля і нищення Ливану не викликало досі коаліції цілого арабського світу.

АРЕШТУВАННЯ ЯПОНСЬКИХ ПІДПРИЄМЦІВ, що старалися нечесним способом одержати таємні інформації про компютори ІБМ, це завершення довготривалої війни за перевагу технології між ЗСА і Японією. Японські електронічні підприємства, за піддержкою японського уряду, стараються бути найбільшими експортерами компютерів та усіх телекомунікаційних апаратів. Тому вони є для ІБМ більшою небезпекою тепер, як ривалізуюча американська фірма АТ і Т. Все ж таки досі японські фірми зароблють разом тільки одну третину того, що ІБМ.

ПРОГРАМИ КОНТРОЛІ НАРОДИН, ЩО ЇХ переводять у мало розвинених країнах третього світу доводять до того, що у 2000 році буде на світі на 20 відсотків менше людей, як передбачували. Директор агенції при ОН, що слідкує за населенням світу, подає, що приріст населення може впасти аж на 1.5 відсотків у 2000 році. Найбільше зменшення числа народин стверджено в Кубі та у Китаю. Зате акція контролі народин в Африці досі не має успіхів.

ПРОВІДНИК „УНІФІКАЦІЙНОЇ ЦЕРКВИ" Сан Мун закупив в Дюзельдорфі, у Західній Німеччині, велику посілість і у зв'язку з тим німецький уряд побоюється, що він туди приїде. З уваги на те уряд дав поліції доручення не перепустити С.Муна через кордон. Після інформацій з достовірних джерел „Уніфікаційна Церква" в Західній Німеччині" має 2,500 членів в тому 800 місіонерів. Уряд Західньої Німеччини вже не раз висловлювався критично про згадану релігійну групу і про її провідника С.Муна.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — $1.00. Make chek or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to: "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу 65¢ місячно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Надії і ілюзії Ізраїля

Під таким заголовком відомий кореспондент „Ню Йорк Таймсу" Дейвід Шіплер, недавно помістив статтю із Єрусалиму, в якій аналізує сучасну закордонну політику ізраїльського уряду Менахема Беґіна та надії чи ілюзії жидів.

З одного боку — більшість громадян Ізраїля, як виглядає, перейнята „величчю" своєї перемоги з огляду на поважні осяги ізраїльської армії в боротьбі проти Палестинської Визвольної Організації та їх союзників, сирійців, і посередньо — совєтських підбурювачів і тих, які підтримують ПВО. Більшість населення переконана, що ПВО — знищене раз назавжди, що ізраїльська перемога відкриє нові обрії співпраці і співжиття з поміркованими арабами та що західні впливи знову запанують у Ливані. Про це говорив прем'єр-міністер Беґін перед своїм відлетом до Америки сказавши, що ізраїльська мілітарна перемога уможливила Заходові відвернути шкідливий процес у Ливані і поширити прозахідні впливи на Близькому Сході шляхом творення ряду прозахідніх арабських держав; і щонайважливіше — осягнено повну історичну ізоляцію Совєтського Союзу і його клієнта, Сирію, на Близькому Сході. Такі погляди поділяє також міністер оборони Ізраїля Арієль Шерон.

Згаданий кореспондент наводить протилежні думки відомого автора і журналіста Амоса Елона. На його думку, ізраїльська армія „поступила задалеко - а з цим Ливан стане „багном" для Ізраїля, де різні расові племена і релігійні обряди „пожирають" всіх завойовників.

У багатьох громадян, проте, існує певне почуття вини за знищення великого числа цивільного населення, яке не мало нічого спільного з ПВО.

Шіплер також посилається на думки соціялістичного посла Кнессету, Імрі Рона, який гостро критикував рішення у справі мілітарного оточення столиці Бейрут, і вважав, що „очищення Ливану" від бойових груп ПВО не мусіло включати мілітарних операцій на північ від містечка Сідон. Рон, який є майором у парашутній бриґаді, і брав участь у літунських боях, твердив, що між ізраїльськими вояками немає великого запалу, щоб захопити Бейрут, знаючи, що це коштуватиме багато жертв по обох сторонах.

Згаданий уже автор А. Елон твердить, що інвазія Ливану — „це перша війна" Ізраїля. Цей конфлікт, ясно, „заініціював" Ізраїль без жадної більшої провокації, як і був першим, в якому існування Ізраїля не було загрожене. Інтенсивне бомбардування палестинцями північних поселень Ізраїля наступило після того, як ізраїльські воєнні літаки збомбардували палестинські центри, щоб пімститися за намагане вбивство ізраїльського амбасадора в Лондоні. Приловлені винуватці, згідно з офіційними твердженнями англійської поліції, під ніяким оглядом не були пов'язані з ПВО.

І зрештою, як багатьом жидам про це відомо — не всі палестинці — це терористи. Змагання палестинців створити свою власну державу широко підтримують не тільки арабські народи, але це ж саме існує у Західній і Центральній Европі. Навіть договір у Кемп Дейвіді наглядно стверджує, що палестинцям належиться власна „самоуправа", що може означати автономію і самостійну державу.

Деякі ізраїльтяни та араби сумніваються, чи воєнна перемога над палестинцями з ПВО принесе зі собою кінець палестинському націоналізмові — як про це говорять Беґін і Шерон. Вони повинні знати, що палестинці, розсіяні по всьому Близькому Сході, і за ними стоїть всеціло увесь арабський світ. Навіть Єгипет, що перший визнав існування Ізраїля, як самостійної держави, готовий дати приют тим палестинцям, що їх усунено з Ливану.

Не зважаючи на рожеві надії великої частини ізраїльського населення з приводу мілітарних перемог над ПВО, серед меншости жидівського населення нуртують серйозні сумніви щодо будучности жидівсько-палестинських відносин і дальшого розвитку політичних подій на Близькому Сході.

РЕҐЕНОВА АДМІНІСТРАЦІЯ СТОЇТЬ ТВЕРДО НА своєму становищі дбати про те, щоб ембарґо Президента проти СССР на продаж совєтам технології і виробів для газопроводу було не порушене західніми державами, які хочуть торгувати з Совєтським Союзом, бо для них „бизнес у першу чергу". Речник Адміністрації, підсекретар Департаменту для міжнародної торгівлі Ліонел Г. Олмер, виявив ті процедури-санкції, яких дотримуватиметься Департамент, щоб впровадити в життя ембарґо Реґена проти СССР, щоб за всяку ціну сповільнити будову 3,700-милевого газопроводу до Західньої Европи з Північно-східнього Сибіру, бо тільки таку мову розуміють совєти. Ця акція стримає важливу дя совєтів побудову на принаймні два роки, і навіть може довести до повної зупинки проєкту, з чого дуже невдоволені 10 країн Спільного Европейського Економічного Ринку, уважаючи таке становище ЗСА „втручанням" з-зовні в европейські справи. Ембарґо Президента ЗСА проти СССР — це санкції за втручання совєтів у польські справи, за те, що й досі стан у Польщі не стабілізувався, через совєтську інтервенцію.

ВІЙСЬКОВИЙ СУД У ВАРШАВІ ЗАСУДИВ дисидента проф. Ричарда Герчинського на два роки тюрми, за те, що він передав двом американським дипломатам інформації шкідливі для добра держави. Професор Герчинські був арештований в травні, коли зустрічався саме із тими дипломатами.

А. Драган

ЛЮДИНА, ЩО ЙШЛА З ДУХОМ ЧАСУ

(Світлій пам'яті Романа Слободяна у 40-ий день смерти)

У четвер, 20-го травня цього 1982-го року, завершив свою 92-літню мандрівку по туземному „Калиновому мості" світлої пам'яті Роман Слободян, один з найвидатніших і найбільш заслужених піонерів-діячів Американської України, в деяких відношеннях — її символ. Сталося, що ту свою життьову мандрівку закінчив він напередодні 30-ої Конвенції Українського Народного Союзу, отже в тому часі, коли наша не тільки союзова, але і вся суспільно-громадська дібровонька шуміла-гуділа багатьома побоюваннями і надіями, зв'язаними з тією конвенцією, тому і відхід цього ґіганта Американської України взагалі, а УНСоюзу зокрема, відбувся досить непомітно. Кажеться бо, що „живий живе думає...". Та це справи не змінює. Світлу пам'ять про Романа Слободяна збереже назавжди наша історія, історія Українського Народного Союзу та нерозривно зв'язана з нею історія Американської України, бо він цю історію творив, спільно з такими вже нашими історичними постатями, як о. Петро Понятишин, Дмитро Капітула, Микола Мурашко, Дмитро Галичин, д-р Володимир Ґалан, Григорій Герман та ряд інших перед ними і після них.

У чому історична вартість життя, праці і заслуг Романа Слободяна?. Очевидно, що відповідь на цей запит можна б дати тільки в більшій монографії; в газетній статті треба обмежитись тільки до деяких фактів та їх загальної характеристики. Але, насамперед короткі життєписні дані:

Народився Роман Слободян в селі Настасів біля Тернополя в Західній Україні 17-го жовтня 1889-го року. Ця родинна місцевість, як і взагалі „Старий край", завжди належала до улюблених тем його розмов. При цій нагоді згадати б, що в розмовах Роман Слободян часто користувався народними прислів'ями, а дотепність була замітною властивістю його вдачі. До Америки приїхав Роман Слободян 20-літнім юнаком у 1909-му році і вже того самого року вписався в члени УНСоюзу, тоді ще єдиної нашої суспільно-громадської та братсько-забезпеченевої крайової установи в цій країні. Вісім років пізніше, на 14-тій Конвенції УНС у 1917-му році, він уже був обраний на головного радного, а на черговій, 15-тій Конвенції в 1920-му році, він був обраний на головного фінансового секретаря, назву якого в 1933-му році змінено на головного касира, і на цей пост його переобирали десять чергових конвенцій, аж до 26-ої в 1966-му році, на якій він відмовився від кандидатури на перевибір, відходячи на емеритуру.

У багатьох касових звітах, як і численних своїх статтях у „Свободі" та щорічних календарях-альманахах УНСоюзу, Р. Слободян часто користувався фразою про „мову чисел". Ця мова промовиста і для нього самого, як згадати, що з приходом Р. Слободяна на пост головного касира в 1920-му році в касі УНСоюзу було 586,317.98 долярів, а з його відходом в 1966-му році в тій касі вже було 33,985,454.98 долярів! Очевидно, що цей могутній фінансовий ріст УНСоюзу треба завдячувати не тільки самому Романові Слободянові, але й цілому тодішньому проводові цієї установи. Проте, роля Романа Слободяна в тому була без сумніву рішальна. Цілу — можна б сказати — філософію і політику Романа Слободяна у фінансових справах промовисто характеризує один дрібний випадок, що трапився десь під кінець 1946-го року та й досі збереігся в пам'яті:

З приміщень Головної Канцелярії УНС ми ішли на полуденок до ресторану в сусідньому банку. Надворі падав дощ. Попереду йшов д-р Мишуга, за ним тодішній головний предсідник Микола Мурашко і головний секретар Дмитро Галичин і, вкінці, Роман Слободян з підписаним. Не знаю, чи інші завважили, що на мокрому хіднику лежав загублений кимось цент, але ніхто не звернув на нього уваги, тільки Слободян схилився і підняв його з багатомовною заввагою: *без цента нема доляра!*

Така проста, але як же промовиста філософія ще тільки підкреслює прикладну — у дослівному і ширшому розумінні — жертвенність Романа Слободяна. Більшість, якщо не всі, із безчисленних збіркових акцій в тому часі започатковував Роман Слободян прикладною власною пожертвою.

Але, активні зацікавлення Романа Слободяна далеко не обмежувались до фінансових справ. Цілком навпаки. У цьому відношенні його філософія і поступування були вірним віддзеркаленням великих американських фінансистів, що „роблять гроші" не на те, щоб їх мати, але щоб ними користуватись для добра загалу.

Про прикладну жертвенність Романа Слободяна на народні цілі вже згадано і це загальновідоме. Але не всі знають, що цей довголітній — як його називали — „заліз ний касир" УНСоюзу. належав також до меценатів української культури і мистецтва, подібно, як до них належали д-р Мишуга, Дмитро Галичин та ряд інших. Щобільше, в цьому меценатстві між ними була на-

(Закінчення на стор. 4)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ
Я. С

Коли Черчіль плакав...

(Враження з виставки в Українському музеї

Після знищення Ковентрі німецькими бомбовиками в 1940 році В. Черчіль відвідав димлячі свіжі руїни катедри цього міста. І оцей загартований державний муж, який звик холодно приймати вістки про воєнні втрати, заплакав на вид руїн історичних пам'яток. Світлина Черчіля зі сльозами в очах на тлі руїн облетіла цілий світ.

Що люди можуть плакати на вид історичних руїн зрозуміє відвідувач теперішньої виставки п. з. „Втрачені пам'ятки Києва" в Українському Музеї в Ню Йорку. Очевидно, якщо він оглядатиме фотографії київських храмів не мигцем, не поверховно і не бездушно. Навіть кому барокковий стиль храмів не подобається, навіть хто не цікавиться церковною архітектурою, враження від виставки потрясаюче. Що він побачить на виставці? Низку більших і менших фотографій вісімнадцятьох київських храмів, деякі з них із середніх віків — а всі збудовані і чи перебудовані в барокковому стилю. Це діло наших гетьманів, головно гетьмана І. Мазепи. Фотографії освічені ззаду; це тільки посилює враження барокової архітектури, — враження пишноти, розмаху, великого жесту наших предків. Рівночасно приходить усвідомлення, що тієї пишноти вже немає, що тих храмів вже ніколи не побачити, ані нам, ані нашим нащадкам. Совєтська влада їх зруйнувала в половині 30-их років ніби то з наміром перебудови міста на столицю, тобто збудування великих, бездушних державних будинків якраз на місці тих храмів. Удійсності йшлося більше про знищення назавжди пам'яток, які нагадували б „буржуазно-націоналістичне минуле" України. Плянів перебудови не здійснено, на місці храмів — тепер порожні місця зарослі бурʼяном.

Дивлячись на ці історичні багатства, свідків нашої історії, яких вже немає, мимохіть серце защемить і сльози потиснуться до очей.

Виставка „Втрачені пам'ятки Києва" сповняє свою місію пригадування нам та усьому світу, яку ціну Україна мусить платити за варварський большевицький експеримент.

Після цієї виставки, добре задокументованої бездоганно виданим каталогом (у двох мовах), зредаґованим архітектом Титом Гевриком, куратором виставки, факту такого безсенсовного знищення стільки храмів совєтською владою, не можна буде промовчувати і забути. Київські екскурсоводи чи совєтські публікації не зможуть, як дотепер, спихати всю вину за знищення пам'яток Києва на німців.

Великою заслугою Українського Музею і зокрема куратора виставки Т. Геврика, є це що вони відгребали оці минулі акти нищення української культури большевиками і удокументували їх перед усім світом.

М. Данилишин

ПОТРЕБИ ТА ПРОБЛЕМИ УКРАЇНСЬКИХ СКУПЧЕНЬ ПІВДЕННОЇ АМЕРИКИ

Українські скупчення у країнах Південної Америки, що в заокругленні нараховують коло 500 тисяч осіб, започатковують біжучий рік в незмінних, а то вже і хронічних, скрутних економічних відносинах, і тому на вступі вважаю доцільним побажати їм стійкости та витривалости в їхньому громадсько-церковному житті, що в наслідок теперішніх відносин під кожним оглядом являються досить складні, а в деяких ділянках навіть загрозливі, що й заставляє подати це через нашу пресу до публічного відома, — тією дорогою шукаючи можливостей, щоб тому завчасу належно протиставитися, зaанґажовуючи до цеї оборонної співдії усі наші сили та засоби, розраховуючи на загальну підтримку всієї нашої діяспори, яка, згідно з пресовими звідомленнями, вже веде частинно помічну акцію для наших скупчень у Параґваї та Бразилії, що заслуговує на вдячність та признання.

Складні відносини переживають наші скупчення не тільки в Параґваї та Бразилії, але в значній мірі і в інших державах, — а головно в Уруґваї, де в Монтевідео невелика наша громада находиться впрост у загрозливім положенні і її ситуацією ніхто з нашої діяспори не цікавиться, та не дістає вона жадної допомоги чи хоч би поради наших центральних громадсько-церковних проводів.

Порушуючи проблеми наших скупчень Південної Америки, висловлюю побажання, щоби згадані скупчення чи взглядно їхні централі нав'язали між собою відповідний зв'язок у порушених справах або, щоб скликали спеціяльну нараду своїх делеґатів, які вияснили б загальний стан окремих скупчень та спільно обговорили б можливості співдії для самооборони окремих згромаджень у їхніх загрозливих відносинах.

Українська спільнота в Уруґваї, головно її громада в самій столиці Монтевідео поступово нидіє, бо вона — невелика числом і в неї немає належної самооборони. Піонери, які колись творили ядро церковно-громадського життя, вбільшості вимерли, а невелике число живучих, з яких більшість — це самітні-старі пенсіонери, вже не має змоги вести будь-яку громадську працю, бо потребує опіки та допомоги. Знову молодь майже не цікавиться справами української громади та поступово розгублюється у чужому оточенні, а частина виїздить до інших держав, шукаючи кращих відносин прожитку.

Слід навести, що в Монтевідео, в добрій його дільниці, є гарний мурований Народний Дім „Просвіти", що вартує кількадесят тисяч долярів, — але, на жаль, для нашої громади він — не чинний. Його винаймають на принагідні імпрези для громадянства цього району і в такий спосіб платять податки, оплачують світло та інші адміністративні видатки — і коли такий стан буде продовжуватися, то може дійти до того, що це придбане потом українське майно перейде в чужі руки. Шукаючи за виходом з такого складного положення, уважаю за доцільне подати думку, що вихід з нього міг би принести молодий і енерґійний священик, якого треба би призначити на постійне там перебування, щоб він міг очолити і провадити церковно-громадське життя. Замешкати він міг би в Народному Домі „Просвіти" і там можна б спорудити каплицю та школу, які були б виключно під зарядом священика, який з молоді зорганізував би собі відповідних помічників, які допомагали б йому обслуговувати поодинокі ділянки громади, а навіть періодично відвідувати поселенчі громади на недалеких рільничих колоніях. Відновлюючи діяльність громади, можна б подумати, щоб Народний Дім „Просвіти" перейшов на власність Епархії, яка дасть священика, що мав би стати душею відновлення діяльности цілої громади, яка допомогла б перевести всі намічені пляни з відповідними формальностями.

Українська спільнота в Параґваї — числом значно більша і економічно більше загосподарована, та має поважне число молоді вже з університетською освітою. Головний осередок української спільноти в Параґваї находиться у місті Енкарнасіоні, де є величавий Народний Дім, „Просвіта", та дві українські церкви і згромадження Сестер-Катехиток.

На центральній площі Енкарнасіону споруджено гарний пам'ятник Тарасові Шевченкові, а в самому місті є поважне число наших купців та промисловців, і в загальному українська спільнота має якнайкращу опінію серед всього населення. Окремо є доми і церкви по недалеко віддалених українських колоніях; там знаходиться поважне число молоді, серед яких є чинні спортові дружини, — але рівночасно і виринає потреба, щоб поміж молоддю повести культурно-освідомлюючу акцію та плекання народного мистецтва.

Економічні відносини в Параґваї значно поправилися і українські скупчення

(Закінчення на стор. 4)

Про книжку В. Мерещака

Така вона була (повість). Написав Володимир Мерещак, 1982 р. 33 сторінки. Друк Видавничої Спілки Мета. Борис Берест, літературний і мовний редактор твору. Портрет автора. Післяслово Б. Береста.

В. Мерещак представляє картину німецької нацистської окупації України під час Другої світової війни, зокрема примусовий вивіз української молоді на невільничі праці в Німеччині. В той час по містах, на дорозі, відбувалася ловля, вивезено тисячі українців проти їхньої волі. По селах були тоді накладені контиґенти, дітей відривано від батьків і дальшої освіти, розривано родини. На протязі майже чотирьох років із Східньої та Західньої України відбувалися вивози українського населення на роботи. Багато з тих робітників загинуло — від нещасливих випадків, в наслідок недуг, недоживлення та браку швидкої медичної допомоги. Це все автор задокументував у своїй повісті, присвяченій пам'яті героїнь Кінґіри.

Героями повісти є Петро зі Західньої України та Віра зі Східньої України, з Києва. Автор зумів ті два світи пов'язати психологічно в українськім соборницькім аспекті. Повість написав він у реалістично-натуралістичному напрямку. Його герої — це національно свідомі особи, люди високої моралі і справжні українські патріоти. Петро, жінка якого покинула, не має відваги в цьому признатися Вірі, яка є і в ньому закохана, але теж є вірною приреченні своїй матері, що буде себе гідно вести й повернеться до неї у Київ. Її батька, професора університету, закатувало НКВД, а мати залишилася сама і безпомічна, тому й Віра хоче повернутися додому, щоб їй допомогти. Повість закінчується поворотом Віри до Києва, в якої — стремління закінчити вищу освіту, як також змогти пімститися Москві за знищення її батька. Петро, в плянах якого почерез Вашінґтон —

(Закінчення на стор. 4)

А. Власенко-Бойцун

НА СЛІДАХ МАЗЕПИ

II

Українські історіографи, налякані жорстокими репресіями, тортурами і вбивствами прихильників Мазепи повторювали фальсифікації російських істориків, а три визначні козацькі літописці — Самовидець, Григорій Грабянка та Самійло Величко промовчували зрив Мазепи, віддаючи похвали гетьманові Хмельницькому. Треба було аж сто літ, щоб правнуки, які не були безпосередніми свідками пімсти Петра І, зрозуміли зрив Мазепи як останню спробу збереження самостійности України, оцінили його відвагу і визволились від суґестії анатеми на гетьмана, що служив ідеї самостійности української держави. Таким правнуком був молодий історик третього покоління після Мазепи — Олекса Матрос (1790-1842). У 1811 році він відвідує могилу Мазепи в Ґалаці і пише:

„Мазепа помер далеко від своєї батьківщини, що її незалежність він обороняв; він цінив ідею свободи і за це потомство повинно його шанувати. Після того як він кинув Україну, її мешканці втратили свої освячені права, що їх Мазепа з любов'ю великого патріота і героїзмом довго обороняв. Його не стало, а ім'я України та її хороброго козацтва зникло зо списка народів, хоч і не великих, але відомих своїм існуванням та конституцією. Тепер багата Україна становить рядом з іншими 2 або 3 губернії; але це звичайна доля держав; досить тільки поглянути в політичну історію націй. Крім інших чеснот, мав Мазепа одну; він попирав науку. Він розбудував Київську Академію у Братськім манастирі, який він відновив, прикрасив та збагатив бібліотекою та рідкісними рукописами.

„Проте цього основника Академії, численних церков та гуманних інституцій проклинають кожного року в першу неділю Великого посту".

Одначе, аж наприкінці XIX століття, пошевченківські українські історіографи почали студіювати добу відважного гетьмана, що вирішив збройним спротивом Москві „за бути чи не бути" своєї батьківщини, сподіючись визволити свій нарід з російського ярма.

Перша велика праця Миколи Костомарова „Мазепа і Мазепинці" (видана в 1876 році), хоч і носить ще тавро анатеми і примирення українства з російським царатом, дає добрий огляд мазепинської України. З тавром анатеми зриває уже зовсім Володимир Антонич (1834-1909). У своїй праці „Бесіди про часи козацькі на Україні", виданій у 1897 році вперше, та в 1912 році вдруге, він критично ставиться до Хмельницького, але високо оцінює політичні заміри Мазепи, пишучи: „Це єдиний з поміж діячів 17-го віку справжній політик. Він був дуже щирим і гарячим патріотом".

Історики XX століття, які досліджують епоху Мазепи виключно на підставі західньоевропейських джерел і шукають за спостереженнями і твердженнями західніх подорожників по Україні, історіографів і літературних творів про Мазепу, знаходять, що гетьман Іван Мазепа був не лише добрим українським політиком і володарем, але людиною всесторонньою, що в своєму часі викликувала зацікавлення і подив чужинців, не лише своєю політикою, освітою, знанням чужих мов, передусім, латини, але також своїм багатством і дарунками розкішно виданих книг, як наприклад, Євангелії арабською мовою в Алеппо в Сирії 1708 року, бібліотекою, меценатством науки і фундаторством храмів і унікальною не лише в Україні, але й в Европі збіркою зброї. Французький дипломат Жан Балюз, що побував у батуринській палаті Мазепи в 1704 році, написав: „Володар Мазепа показував мені збірку зброї, найкращу, що я бачив в життю, а також добірну біліотеку, де на кожному кроці видно було латинські книги".

Велику заслугу в збиранні чужоземних вісток і споминів про Мазепу в країнах Европи виконали такі автори-еміґранти Володимир Січинський — п'ять праць: „Чужинці про Україну", Львів 1938, Прага 1942, Авґсбурґ 1947; „Ґравюри в честь Мазепи", Львів 1937; „Мазепа", Варшава 1938; „Слідами Мазепи у Галичині", Варшава 1939; „Автентичний портрет гетьмана Мазепи" „Україна", Париж 1950. Теодор Мацьків зібрав статті та новинки в англійській та американській пресі про Мазепу з років 1704-1709 і подав їх відбитки в додатку своєї праці „Принц Мазепа — Гетьман України", Чикаґо, 1967 рік. Константин Біда з нагоди 250-ліття битви під Полтавою опрацював „Союз Гетьмана Івана Мазепи з Карлом XII", Вінніпеґ, 1959 рік. Саме тими працями користувалась я, підготовляючи цю статтю.

Отже, перелічені вище праці показують наглядно, що світ цікавився подіями, які проходили в Україні під час Північної війни, захоплювався відвагою українського володаря, розуміючи вповні, що гетьман захищає волю і незалежність України.

До популяризації імени нашого гетьмана причинились теж літературні твори західніх авторів, передусім поема лорда Байрона „Мазеппа", основана на не провіреній романтичній пригоді молоденького ще Мазепи, що її польський хронікар Ян Пасек помістив у своїх мемуарах, що були частинно публіковані в журналі „Астреа" в Варшаві в 1821 році. Точно 90 літ раніше подібну пригоду, не подаючи місцевости, подав Вольтер у своїй „Історії про Карла XII", приписуючи її так як і Пасек Мазепі. Тому що історія Вольтера була перевидана 100 разів, майже кожна людина в Західній Европі той романтичний переказ читала. І саме тут ми приходимо до місцевих назв „Мазепа", розкинених на обох півкулях, бо навіть у південній Африці є залив „Мазепа", що їх читачі Байрона і Вольтера вибрали як назву свого нового поселення. Гляди: The Times World-Gazetter, the Riverside Press, Cambridge, Boston, 1966.

Доказом цього, що чужинців захоплювала постать гетьмана Івана Мазепи є на нашім Північно-Американськім континенті аж п'ять топонімів, тобто місцевостей названих англійцями, шведами та німцями в честь нашого великого гетьмана, не враховуючи мікронімів, тобто назв вулиць, шкіл, пошти, статуї чи відділів УНС, ім. Івана Мазепи, названих вже українцями.

У Північній Америці є 277 українських місцевих назв, з чого 200 або і більше знаходяться в Канаді, вони назначені на канадських місцевих картах у таких провінціях: Альберта, Манітоба і Саскачеван. У ЗСА є 77 назв, досліджених авторкою цієї статті. (Гляди „Українські назви у ЗСА" Бісмарк — Ґрилі, 1977 рік.).

Усі ті назви можна поділити на чотири категорії:

1) Переміщені назви, тобто назви, перенесені без ніяких змін з України, наприклад: Балта, Київ, Одеса:

(Закінчення на стор. 3)

На слідах...

(*Продовження зі стор. 2*)

2) назви історичні, що походять від українських історичних прізвищ: Мазепа (Мазепна), Полетика, Лисянський;

3) назви від імен перших піонерів, як Іван (тепер Фавст) Ольга, Оришка в Норт Дакоті;

4) новотвори; тобто назви, які створено вже в ЗСА, наприклад: Союзівка — оселя Українського Народного Союзу, чи СУМА, скорочена назва Спілки Української Молоді Америки.

Працюючи в 60-их роках у Бісмарку, Північна Дакота, я почала цікавитись українськими назвами в цьому стейті, досліджуючи українські поселення 80-их років минулого століття, а є їх в Норт Дакоті 15: Балта, Денбіг, Дон, Іванн, Київ, Крим, Макс (Максим) Одена, двічі Одеса, Ольга, Оришка, Україна. Цікавилась я теж українськими назвами в сусідніх стейтах, особливо назвою — Мазепа в Міннесоті, яку то місцевість основували шведські поселенці в 1858 році. Подвоєння „п" в назві „Мазеппа" треба приписати впливам популярної поеми англійського романтика Джорджа Байрона (1788-1824) про зрив і романтичну пригоду молодого Мазепи, прізвище якого, правдоподібно, за німецьким часописом „Европейська Фама", Байрон передав з подвійним „п". У 1968 році жило у селі Мазепа 498 осіб, а в 1972-527. В телефонічній книзі знайшла я лише одно прізвище, що могло б бути українське, тобто Ґреґорік, що колись могло бути Григорик, Григорак, або Григорук. Майже всі українські прізвища закінчені суфіксами -ик, -ак, -ук зчасом прийняли англійський суфікс ІСК, а початкову букву „Г" вже в перших англійських списках пильні урядовці міняли на „Ґ". Село Мазепа положене в Вабаша районі недалеко шляху ч. 80-88, 17 миль на північ від мінессотського Рочестеру. В містечку Мазеппа немає ніяких українських пам'яток, ані мешканців. Теперішні жителі Мазеппи переконані, що це індіянська назва, гляди: „Українські назви у ЗСА" стор. 31).

Так же само переконані про індіянське походження назви їхнього села мешканці Мазеппи в Пенсильванії, яке я відвідувала в 1973 році. Це село знаходиться у районі Юніон на захід від міста Люїсбургу, ідучи шляхом 14, та повертаючи на дорогу ч. 45, потім неназваною дорогою на північ і дальше за дороговказом „Мазеппа", на роздоріжжі, що показує Мілтон прямо, а Люїсбург, Бафалородс і. Мазеппа направо. При цій дорозі знаходиться теж млин „Мазеппа Мілс", а вкінці розмальована жовтими буквами на синьому тлі „Віледж оф Мазеппа" — таблиця. Село було засноване в половині XVIII століття, правдоподібно, українським емігрантом, зглядно хутором, на який згодом прибув чи купив німець Самуель Боєр і село переназвано на Боєртавн, але на старих дороговказах мало колись бути написано, що оселя Мазеппа названа іменем „російського" козака Мазепи, тому назва села залишилась ще досі Мазеппа. (стор. 38).

Вкінці третє найменше село Мазеппа в Північній Каролайні, положене в районі Ірделл межи Мурєсвілі Стейтесвіл на північ від шляху 801. Це село було основане наприкінці минулого століття, а пошта була чинна від 1900 до 1908 років, пізніше перенесена до Мурєсвіллу. Живе там під сучасну пору коло півсотні людей.

Також в Канаді є дві оселі Мазеппа, одна в Альберті, основана в 1898 році, а друга в Саскачевані, основана в 1903 році. (Гляди: Я. Рудницький „Ономастика" ч. I, 1951, стор. 46.)

На підкорених Москвою територіях України немає ні одної назви на пошану і славу великого, мужнього гетьмана Мазепи, козацького лицаря й оборонця національних свобід Гетьманської Держави.

Неначе на глум історії російські письменники й історіографи XVIII та XIX століть представляли розумного українського володаря як зненавидженого диктатора, національного героя як „ізмєнніка" і „прєдатєля своєго народа", а фундатора десяти церков, малоросійські владики мусили за наказом поневоленої царським режимом Православної Церкви — виклинати кожного року. Нічого не змінилось і в XX столітті. Правда, атеїсти не проголошують вже анатеми, але всі енциклопедії дальше продовжують називати українського самостійного володаря — зрадником.

Сумним, але й цікавим є факт, що українська еміґрація після Другої світової війни не заснувала ніякої оселі в честь великого самостійника і соборника, хоч зорганізовано аж 12 відпочинкових осель, чи осель для молоді в ЗСА та Канаді. Не збудовано йому теж пам'ятника, хоч здвигнено статуї поетів, але може вшанує його молода ґенерація в 1987 році в 300-ліття виборів Івана Мазепи гетьманом України.

Тому мусимо бути вдячні чужим авторам, що прославили ім'я Івана Мазепи, лицаря і дипломата, а ще більше вдячні чужинцям-еміґрантам, що навіть, не знаючи часто історії, вибрали ім'я леґендарного героя лорда Байрона та назвали ним свої нові поселення, бажаючи бути вільними, бо саме лицар-козак був символом волі для нового життя на новому американському континенті.

ЗАЯВА
Українського хору „ДУМКА" в Ню Йорку

Український хор „Думка" за час свого 33-річного існування все включався і буде включатися до спільних святкувань важливих національних та загально громадських роковин. Однак, якщо є подвійне святкування, то хор „Думка" вже 12 лютого 1959 року заявив у щоденнику „Свобода", що не буде брати участи у таких святкуваннях.

Отже, тому що в Ню Йорку запляновані два святкування 40-річчя УПА, Управа хору на своєму засіданні дня 14-го червня 1982 року, беручи під увагу попереднє рішення, вирішила не виступати на концерті організованім Громадським Комітетом для відзначення 40-их роковин УПА в Ню Йорку та на концерті спонзорованім Об'єднаним Комітетом Відділу УККА в Ню Йорку.

УПРАВА ХОРУ „ДУМКА" в Ню Йорку

14 червня 1982 р.

Незабутній Владика Іван Стах

Вже минає десять років від смерти, і то такої наглої і несподіваної, незабутнього Владики Івана Стаха, який 29-го червня 1972 року помер в нещасливому автомобільному випадку. Помер о. Іван, повертаючись зі Стемфорду, щоб вчасно почати свої душпастирські обов'язки в призначеній для нього парохії у Філядельфії.

Авто Владики Івана наїхало на вантажне авто, що стояло впоперек дороги. Владика загинув на місці від поранень.

Вістка про передчасну смерть Владики потрясла всіх, хто його знав, особливо ж тих, яким він все своє життя добро чинив. А тих, що скористали з його шляхетного серця, можна нарахувати десятки тисяч. Завжди й усім, чим тільки міг, він старався в дусі любови до ближнього допомогти, чи то духовною порадою, чи матеріяльною допомогою. Він був невтомним робітником у Христовому Винограднику, завжди привітний, життєрадісний, що ціхує тільки добрі шляхетні християнські душі.

Висвячений на священика 4-го грудня 1943 року молодий священик відразу був висланий Владикою Константином Богачевським на відповідальні, самостійні парохіяльні обов'язки в Міннеаполісі та Чісголмі, Мінн. Вже в березні 1945 року Владика Константин покликав його до Філядельфії на секретаря в епархіяльній Канцелярії, а рівночасно о. Іван доїздив як сотрудник до Бруклину, а згодом до Йонкерсу, Н.Й.

Новий розділ в житті св. п. о. Івана Стаха почався, відколи він був призначений своїм ієрархом Владикою Константином представником нашої Церкви при Католицькій Акції, щоб допомагати українським біженцям, що масово знайшлися на терені Західної Европи та не хотіли повертатися під большевицьке ярмо. Приїхавши до Німеччини, молодий священик в уніформі американського вояка став невід'ємною частиною української спільноти. Де тільки була потреба, там з'являвся о. Іван Стах своїм „джіпом" та приносив допомогу у всіх потребах.

До його бюра на Пасінгу тисячі людей приходили за різного роду порадою та допомогою.

З його благородного обличчя промінювали слова Христа: „Прийдіть до Мене всі струджені й обтяжені і Я облегшу вас". В дусі тих слів Христа, він поступав все своє, таке повне в добрі життя.

На сторінках нашої преси не раз писалося про шляхетні прикмети виїмково християнської і рівночасно пастирської душі св. п. Владики І.Стаха.

Відзначуючи сумну річницю відходу його до Небесного Отця, хочемо пригадати всім, що його знали, любили і цінили, яким великим признанням покійний Владика втішався не тільки серед наших мас, але також серед визначних представників нашої Церкви, науковців та громадських діячів.

Ось слова покійного Архиєпископа, опікуна скитальців Івана Бучка: „Глибоко зворушений тими словами Ваших сердечних почувань для мене, дуже дякую Вам за Вашу добру память, а рівночасно благаю Евхаристійного Ісуса, щоби обдарив Вас найбагатшими щедротами Свого Пресвятого Серця в нагороду за Ваше добре і шляхетне серце" (лист з дня 12-го листопада 1953). А в листі 3-го листопада 1954 року Архиєпископ Іван Бучко писав: „Я свідомий того й не забуваю ніколи, скільки то цінної помочі зазнав я від Вас, Дорогий Отче Шамбеляне, впродовж останніх літ мого Архиєрейства під час Апостольської Візитації наших українських скитальців у краях Західної Европи, зокрема в Німеччині й Австрії. І тепер, коли роблю рахунок перед Богом з моєї архипастирської діяльности, не перестаю дякувати Милосерному Богові за те, що під час тієї діяльности я мав щастя стрінути і подивляти Вашу жертвенну працю для наших найнещасливіших скитальців, а при тому віддати й мені стільки цінних прислуг під час подорожей, бо, напевно, був би я не міг виконати тих моїх усіх моїх тяжких пастирських завдань без Вашої ласкавої помочі... ".

Тільки один Бог, обидва вже покійні Владики та невелике число довірених осіб знає, скільки йшло допомоги для наших бідних, хворих і загалом потребуючих через руки тих двох Служителів Христа.

У такому ж дусі написані листи до св. п. Владики Івана від Генерального Вікарія на Німеччину, також вже покійного о. Петра Голинського, та теперішного Апостольського Візитатора Владики Мирослава Марусина. Покійний ректор Українського Вільного Університиту в листі з 16-го грудня 1953 року написав до о. Івана довшого листа, в якому з'ясував положення тієї школи та просив підтримки. У листі з 14-го лютого 1954 року ректор Мірчук писав: „Знаю, Високодостойний Отче Шамбеляне, що цю поміч треба завдячувати у великій мірі й Вашій Достойності, які ще за часів свого душпастирства в Мюнхені, та й після цього, виявили по відношенню до нашої школи і до всіх наших людей велику християнську любов, за що завжди згадуємо Вас із особливою вдячністю, як нашого примірного душпастиря".

Відомий учений, організатор української науки та редактор епохального значення Енциклопедії Українознавства проф. Кубійович в листі з 27-го січня 1954 року писав: „Довідавшися від д-ра Ленцика, що ви працюєте в Українському Католицькому Комітеті в Стемфорді, не можу собі відмовити приємности, щоб не написати до Вас бодай кілька слів. У першу чергу, сердечно дякую Вам, що не забуваєте про наш скромний сарсельський осередок, який був щедро обдарований пакетами „КАРЕ" з нагоди Різдва Христового з боку Вашого Комітету. ... Ви, як бачу, перебрали на себе обов'язки й за океаном опіки над еміґрантами. Мушу Вам одверто сказати, що ми цим дуже радіємо, бо мали нагоду наочно переконатися, як дуже Вам лежить на серці доля наших еміґрантів і з якою любовю і посвятою Ви виконували Вашу місію в Европі."

Таких виявів вдячности є багато — від голови СХС д-ра Гинилевича, поодиноких професорів УВУ, УТГІ, колишніх студентів, якими в особливий спосіб піклувався оцей правдивий душпастир чоловіколюбець. Годі їх всіх перерахувати. Оцих кілька наведених уривків вистачає, щоб переконатись, якою шляхетною була його душа та якою любов'ю всі йому віддячувалися.

Св. п. Владика Іван Стах був єпископом лише один рік і за той короткий час він встиг передати „Божественну благодать", висвятивши на священика о. Івана Сембрата, Чину св. Василія Великого. Треба ще підкреслити, що Владика Іван був з переконання великим екуменістом. Із особливою любов'ю він ставився до своїх братів православних, яким старався допомагати, де тільки заходила потреба, бо він жив засадами Христової Євангелії, любови ближнього.

Відзначуючи оцим скромними рядками 10-ліття смерти незабутнього Владики Івана Стаха, згадаймо його у своїх молитвах та подякуймо Господеві, що післав нам такого Ієрея чину Мелхиседека, та просім, щоб дарив нашу Церкву більшим числом таких служителів Христові та своїм ближнім.

Василь Ленцик

Вірменці в боротьбі з асиміляцією

Кожного літа до Вашінгтону приїздить велика кількість студентів коледжів, які виконують тут різні вакаційні праці. Майже усі вони є такі віддані сучасному дневі, що у висліді творять одну цілість і прямо не можливо їх відрізнити. Між ними однак існує від кількох років мала група студентів вірменського походження, які крім виконування усіх тих праць, що інші, як, наприкалад, допоміжних зайнять в Конгресі, Білому Домі чи у бюрах різних департаментів, є ще учасниками особливої програми. Ця програма має на меті зміцнити їхнє почуття етнічної приналежности до вірменського народу, вивчення вірменської мови, народних звичаїв, культури тощо. Льоренц Айвазіян, провідник тієї програми пояснює, що вірмени позбавлені своєї батьківщини і, розкинені по шістьох континентах, стоять перед повною асиміляцією, тим більше, що у Совєтському Союзі вони є під таким самим асиміляційним тиском, як інші поневолені народи. Тому саме вірменські громадські провідники в ЗСА уважають конечним дати своїм молодим майбутнім професіоналістам якнайкраще знання їхього походження. Вперше переведено таку програму у 1975 році для п'яти вірменських студентів, що в тому часі працювали у літній програмі у Вашінгтоні. Цього року курси начисляють вже сорок осіб. Американська преса підхопила інформації про таку програму і з притиском завважує, що вона є єдиною того роду у Вашінгтоні.

Для українців інформація про акцію вірменців особливо цікава. Шкода тільки, що досі не беремо собі з неї прикладу і не пропаґуємо серед української молоді потреби заповнювати різні допоміжні місця в адміністраційному американському апараті Вашінґтону, а рівночасно не думаємо про можливість завести у столиці літні курси українознавства на вищому рівні.

В глибокій журбі ділимося сумною вісткою
з Родиною, Друзями і Знайомими,
що в неділю, 27-го червня 1982 р., о 11-ій год. вночі,
спочила в Бозі, на 98-му році трудолюбивого
та корисного життя для ближніх,

наша Найдорожча і Невіджалувана

МАМА, БАБУНЯ, ПРАБАБУНЯ І ТЕТА

бл. п. проф.

МИРОСЛАВА МОРОЗОВА
з дому ДАШИНИЧ,
гербу Сас-Кульчицька

добродітелька і покровителька потребуючої і студіюючої молоді, останньо членка добродійного жіночого Т-ва ім. Ганни Барвінок у Львові, вдова по проф. Миколі Мороз.

ПАРАСТАС в похоронному заведенні Christi, Broad St., Millville, N.J., в середу, 30-го червня 1982 р., о год. 7:30 веч.

ВІДПІВАННЯ в церкві свв. апп. Петра і Павла, Hofbin Rd., Millville, N.J., о год. 9-ій ранку, в четвер, 1-го липня 1982 р., після того (о год. 1:30-2:30) до Українського Пантеону в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Замість квітів, проситься складати пожертви на церковні й національні організації.

Горем прибита родина:

доньки:
ВІРА АННА з мужем о. ВІТАЛІЄМ КОВАЛЕНКО
НАТАЛІЯ ЛЕСЯ МОРОЗ ДІДИК
внуки:
д-р БОРИС ДІДИК з дружиною ВІЛЬЯНОЮ
інж. МАРКО ДІДИК з дружиною БЕТЕЮ
внучка — АННА з мужем ПАВЛОМ ДЕ МОНТЕРО
правнуки — АНДРІЙ, ОЛЕКСАНДРА, ПАВЛО, МИКОЛА, ПАВЛІНА, КЛАВДІЯ та МАРІЯ КАРОЛИНА
племінник — д-р РОМАН МОРОЗ з дружиною ОЛЬГОЮ
племінниця — ХРИСТИНА СВИЩУК з родиною
та ближча і дальша Родина

3649 Hance Bridge Rd., Vineland, N.J. 08360

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями й Знайомими,
що в суботу, 22-го травня 1982 р. відійшов у Вічність,
на 78-му році життя,
наш Найдорожчий МУЖ, ШВАҐЕР І ВУЙКО

бл. п. МИХАЙЛО ШПАК

ПОХОРОН відбувся у вівторок, 25-го травня 1982 р. у Фініксі, Арізона, з церкви Успення Божої Матері, на цвинтар св. Франціска.

Горем прибиті:
дружина — СОФІЯ
сестра (своїсть) — АННА МАКАРЕВИЧ з Родиною
сестра (своїсть) — ІРИНА ІВАНИЦЬКА з мужем МИХАЙЛОМ
небіж — ІГОР ІВАНИЦЬКИЙ з дружиною МИХАЙЛИНОЮ і дітьми НАТОЮ і ЛЕСЕЮ
Ближча і дальша Родина в Україні

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ОБ'ЄДНАННЯ МИСТЦІВ УКРАЇНСЬКОЇ СЦЕНИ (ОМУС)

ділиться болючою вісткою зі своїм Членством й Українським Громадянством,
що в дні 24-го червня 1982 року, ненадійно, відійшов у Вічність,
наш Довголітній Приятель, Член нашого Об'єднання

бл. п.

ЮРІЙ ЛАВРІВСЬКИЙ

СПІВАК, АКТОР, ДИРИҐЕНТ І КОМПОЗИТОР.

Опечаленим Дружині Ірині та дальшій Родині складаємо наші щиро глибокі співчуття.

ПОДЯКА

Дня 23-го березня 1982 року, з волі Всевишнього
відійшов у Вічність
мій Незабутній МУЖ

бл. п.

Інж. ЕВГЕН КУЛЬЧИЦЬКИЙ

На цьому місці висловлюю в імені родини Покійного щиру подяку всім тим, які в час нашого горя прийшли до нас зі серцем і подали нам помічну руку.

Перш за все моє глибоке спасибі Отцям Василіянам: о. Ігуменові Бернардові Панчукові за вислови співчуття, о Севастіянові Соболеві за уділення Покійному останніх Святих Тайн, за відслуження панахид і похоронної Служби Божої, за виголошення посмертної проповіді, повної глибоких думок і зворушливих спогадів про співпрацю з Покійним в Хусті в часах Карпатської Держави, за відвідини дома, о. Сергієві Федуниякові за молитви в похоронній каплиці і вислови співчуття.

Окрема подяка пласт. єромн. студитові о. Глібові Лончині, за відслуження панахиди і вислови співчуття.

О. мнс. Петрові Мельничукові у Філядельфії за підготування серії Богослужб за душу Евгена.

О. Володимирові Шараневичеві в Торонто за відслуження Служби Божої у пам'ять Покійного,

II-му сен. Куреневі „Ті, що греблі рвуть" за Службу Божу в церкві св. Юра в Ню Йорку (С.Б. буде відслужена 17-го липня ц.р. о 7 год. вечора), Родині Мриців - Сатурських в Клівленді за Служби Божі, які будуть відправлені в Бразилії.

На Сужби Божі в Дітройті зложили: З.М. Васильковичі, Р.Гузар, О.С. Жданів А.К. Івахів, З.А. Камінські, Е.О. Лятишевські, Дарія і Марта Наконечні і, О.Никорак, Я.Ніщименко, Д.Ощудляк, Ольга Савчук і родина, С.Савчук, Р.Чубата, С.Л. Юрків.

Я ДЯКУЮ:

СТАНИЧНІЙ СТАРШИНІ

за зорганізування останньої зустрічі старшого пластунства і сеніорату із основоположником Пласту в Дітройті і Америці - Ґеною в похоронній каплиці, які піснею „Ніч вже йде" провели вони Його на Вічну Ватру.

За співулаштування з Організацією Державного Відродження України - ОДВУ і Рідною Школою тризни у пам'ять Покійного.

ЗА ПРОЩАЛЬНІ СЛОВА

пл.сен.Михайлові Бажанському, виголошені в імені Головної Пластової Булави і від Куреня „Закарпатці", за глибоко обдумані статті про Покійного Ґену в „Свободі", „Америці", Бюлетені Товариства українських інженерів в Дітройті,

Станичній пл.сен. Стефі Король - в імені Крайової Пластової Старшини і від пл. Станиці. Я вдячна їй за статтю про Покійного в „Дітройтських Новинах".

Пл.сен. Ігореві Король - від Осередку Пластунів-сеніорів, Інж. Степанові Білому - від Центральної Управи ОДВУ і місцевої клітини, за посмертну статтю в „Українському Слові" в Парижі, Інж. Теофілеві Марчакові - від Клюбу Старших Віком при „Самопомочі", Інж. Данилові Березовському - від Рідної Школи, Інж. Василеві Колодчинові - від Українського Громадського Клюбу. Зокрема я щиро вдячна йому за прегарно зложену розповідь про Евгена на українській радіопрограми „Душа України", п. Степанові Щуровському за керування посмертними сходинами. Щиро вдячна за вислови співчуття Т-ву Українських Інженерів в Дітройті,

ЗА КВІТИ:

станичній Старшині, ОДВУ, Інж. Р. і др. М.Балтарович, Іванні Кучер.

ЗА ВІДВІДИНИ РОДИНИ ДОМА І ДОПОМОГУ В ОРГАНІЗУВАННІ ПОХОРОНІВ

о.Севастіянові Соболеві, С. Щуровському, С.Король, А.Ромахові, Б.Ухачеві, І.Кучер, яка провела з нами безперебійно кілька днів, п-ву Д.Я. Кривим, п-ву З.М. Васильковичам, п-ні Б.Гривнак, п-ні Марті Наконечній, п-ні Анні Наконечній, З.Зубалеві.

І вкінці я глибоко вдячна всім тим приятелям, друзям і знайомим, які віддали останній поклін Покійному Ґені в часі панахид і похоронів.

Зокрема я висловлюю свою щиру подяку всім тим організаціям і численним нашим приятелям з-поза Дітройту, які письмово чи усно відгукнулись співчутливим словом у нашому горю:

Моя найперша вдячність Начальному Пластунові Юрієві Старосольському за його теплі слова, які він кинув про Покійного Ґену на його могилу, спасибі за кондоленційні письма від Головної Пластової Ради - підп. Т. Дурбак,

Від Осередку Праці при Станиці в Торонто - підп. Я.Соколик і М. Павлишин. Від Куреня „Ті, що Греблі Рвуть" підп. Г.Кутко.

У пам'ять Евгена Кульчицького замість квітів на його могилу зложили:

НА ПЛАСТОВІ ВИДАННЯ З ОКРЕМИМ ПРИДІЛОМ НА ВИДАННЯ ІСТОРІЇ ПЛАСТУ

по 25.00 Пластова Станиця в Дітройті, УНС пластовий Відділ ч. 174, Товариство Українських Інженерів в Дітройті, Клюб старших віком при „Самопомочі", Л. і Н.Гевко, Б. і Н. Петріна, А. і З.Слюсарчук, Б.Ухач, С. і О. Феденко, С. і С. Щуровські,

по 20.00 В. і Х.Гнатчук, М. і Е.Козак, В. і Л. Колодчин, Г.Коренець, С. і І.Король, Ф. і В.Кравць, І.Кучер, В. і Е.Мадич, Б. і В. Міхняк, Р.Міхняк, А.Ромах, Р. і А.Рудницькі, Я.Стасик, Р. і Г.Татарські, Ю. і О.Терпиляк.

по 15.00 С. Білий, Т.Горохович, д-р А. і С. Жуковські, П. і Ю.Капітанець, Л. і Х.Липецькі.

по 10.00 І. і М.Андрусяк, В. і Є.Варчич, Д.Березовський, М. і Л.Григорчук, В.Гривнак, В. і Р.Дигдало, С. і Л.Добровольські, М.Дякун, С. і М.Зубаль, М.Квітковська, О. і М.Квітковські, В.Кізима, С. і Е.Климишин, Т.Когут, Я. іХ.Козак, П. і Д. Конюх, Б. і С.Кордуба, Я. і Д.Кривий, М. і Н.Кунинський, В. і К.Кучер, Б. і М.Лісовські, О. і Б.Логінські, Б.і О.Лончина, І. Лотоцький, Е. і О.Лятишевські, Т. і С.Марчак, М. і В.Мушинські, А.Наконечна, Б.Несторович, І.Пеленська, А.Савка, О.Савчук, М. і О.Сявавко, Р.Тобіянська, З.І. Томків, Е.Турянський, Т. і З.Швайкун.

по 5.00 Е.Байко, В.Боб'як, М.Беневич, Р. і В.Гординські, В.Захарій, Б.Коссак, Р. і Т.Куропась, О.Несторович, Д.Пісецька, В.Татух.

б) НА „УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО" В ПАРИЖІ

по 20.00 С.Білий, Я.Варивода, Д.Ощудляк, Я.Стасик, Р.Юськевич.

по 15.00 Б.Дяків,

по 10.00 О.Гуґель, М.Дякун, М.Мушинський, Г.Смолій, П.Семеґен.

5.00 Г.Смолій.

в) НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „НАШОГО ЖИТТЯ"

60.00 — Збірка від 56 Відділу Союзу Українок Америки в Дітройті

г) На католицьку Середню Школу в Дітройті

по 10.00 В. І. О.Гриньків, Р. і О.Качмар, М. і Н.Кунинські, М. і О.Сявавко,

по 5.00 М. і О.Ласка, Д. і С.Строїч,

ґ) НА РІДНУ ШКОЛУ

по 10.00 Л. і С.Пришляк,

д) НА ПАТРІЯРШИЙ ФОНД

по 25.00 І.Грушкевич,

е) НА НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ В ГАРВАРДІ

по 20.00 І.Л. Панчак.

є) НА ДОПОМОГУ ВТІКАЧАМ З ПОЛЬЩІ

по 10.00 О.Сливинський.

З висловами сердечної вдячности
ДРУЖИНА Фалина Кульчицька

Потреби...

(Продовження зі стор. 2)

потребують підсилення пресою, журналами для молоді і для жіноцтва, бо цього вони самі не можуть зорганізувати, а для поширення національної свідомости та для збереження національної індивідуальности їм це конечно потрібне, як і їм потрібно магнітофонних касет з українською музикою та піснею, щоб належно скріпити їх радіопередачі, що для їхнього громадського життя — конечне.

Українська спільнота в Бразилії — це найстарше наше поселення в Південній Америці. Воно вбільшості живе рільничими колоніями з головними осередками в Куритибі та Прудентополісі, де є належно розвинене та впорядковане церковно-релігійне життя, але в останніх роках громадсько-організаційне життя почало нидіти і є потреба зовнішньої допомоги цей організаційний рух відновити, щоб він вповні відповідав потребам українських поселенців та мав належну репрезентацію, яка втримувала б постійний зв'язок з централями українських поселень в сусідуючих державах, що давали б їм обопільне скріплення.

Українці в Арґентині, — не зважаючи на це, що числом — це найбільша наша спільнота, яка має поважні здобутки в своєму громадсько-церковному житті, — але постійна економічна скрута утруднює її належний розвій, а головно спричинює великі труднощі для розвою преси, яка находиться у загрозливій ситуації, що від'ємно відбивається на житті наших громадян не лише в Арґентині, а також в Уруґваї та Параґваї, які не мають своєї преси а користуються українською пресою в Буенос Айресі.

Ці звідомлення повинен взяти під увагу Секретаріят СКВУ як централя нашої діяспори, — і їх належно проаналізувавши та перевіривши наглі потреби поодиноких наших середовищ, дати їм належні поради та вказівки для їхньої самооборони. З рамени СКВУ потрібно вислати відповідного референта для поїздки по українських скупченнях у Південній Америці, який перевірив би дійсний стан поодиноких скупчень, зібрав би точні дані про їх положення, оприлюднюючи висліди своїх поглядів відносно можливостей допомоги та скріплення цих поселень.

Зазначую, що для упрощення справи, а може і для обмеження видатків, такого референта можна б призначити когось із діяльних осіб в Південній Америці, який, будучи вже обзнайомлений з відносинами, з припорученнями СКВУ, об'їхав би головніші скупчення, перевів би з ними належні наради та опрацював відповідні писемні звідомлення для Секретаряту СКВУ. Тоді можна б опрацювати відповідний плян, який міг би розвинути допомогову акцію для потребуючих, цим започатковуючи співпрацю для затіснення нашої національної єдности та солідарности в розбудові культурних надбань українських скупчень у країнах Південної Америки, ситуація яких являється загрозливою.

Людина...

(Продовження зі стор. 2)

віть деяка конкуренція. Як один з них купив різьбу Архипенка, чи образ одного з наших мистців, то інші, дехто з них навіть за позичені гроші, обов'язково робили те саме.

Не можна окремо не згадати про ще одну багатомовну властивість Романа Слободяна: він був типовою і прикладною „людиною, що сама собі всім зобов'язана" — як це в словнику Подвезька перекладено американське поняття „селф мейд мен". Він же мав закінчених тільки дві кляси середньої школи — української гімназії в Тернополі, але своєю очитаністю та взагалі освітою, радше — самоосвітою, разом з тим, що називаємо „уродженою інтеліґенцією", він дорівнював а то й перевищував не одного з тих, що пишаться академічними титулами. Свідчать про це також його газетні і календарні статті та, зокрема, тексти його принагідних промов, з відкликами та цитатами однаково клясиків, як і сучасних мислителів, державних мужів та, зокрема, з української історії і літератури.

До особистих прикмет Романа Слободяна належала його точність, сувора вимогливість до себе самого та поблажливість у відношенні до інших і, зокрема, його працьовитість. Він десятиліттями щоденно, часто суботами і неділями, відкривав рано двері до Головної Канцелярії УНС (подібно, як д-р Лука Мишуга у „Свободі") і при цьому „по шию" був заанґажований в суспільно-громадському житті, від участи в проводі крайових організацій починаючи, а на власній громаді в Елизабеті кінчаючи, чи радше навпаки, від своєї громади починаючи.

Брав також активну участь в американському політичному житті. Був зареєстрованим членом Демократичної партії і цим пишався, подібно як Дмитро Галичин пишався своєю навіть провідною ролею в Республіканській партії.

При всіх цих професійних та суспільно-громадських навантаженнях, Роман Слободян був прикладним батьком своєї родини, а його дім в Елизабеті належав до найбільш гостинних та часто був місцем не тільки товариських, але й політичних зустрічів. До найчастіших гостей в домі Слободянів у Елизабеті належав самітник д-р Лука Мишуга, але гостювали там і полк. Євген Коновалець, і ген. Капустянський, і „канцлер" Грибівський та багато відомих діячів з Америки і Европи.

Але, до найважливіших, бо рідкісних і дуже трудних властивостей та прикмет Романа Слободяна ми зарахували б те, що поставлено в заголовку цієї статті: Роман Слободян був людиною, що потрапила — вміла і хотіла іти з духом часу протягом понад півстоліття його активного життя, від другого до сьомого десятиріччя нашого століття.

Згадано вже, що приїхав Роман Слободян до Америки в 1909 році і початково поселився у Філядельфії. В тому часі ще завершувалася найбільш завзята боротьба за душу українського поселенця в Америці і в цій боротьбі Роман Слободян справді „понер" з головою вже майже від першого дня свого приїзду. Знаємо це з його власних оповідань — Роман Слободян мав таки справді „шалену" пам'ять — як і з історії. Тоді також прийшло до ідейної та організаційної зрізничкованости серед українських поселенців і Роман Слободян, разом з діячами такого маштабу, як о. Петро Понятишин, Дмитро Капітула та інші, відіграв свою ролю в боротьбі за українське національне самовизначення і консолідацію нашої громади.

Період між двома світовими війнами проходив уже під знаком переселених до Америки учасників визвольних змагань та державного самовизначення українського народу, між ними таких діячів, як д-р Лука Мишуга, д-р Лонгин Цегельський, Михайло Гайворонський, д-р Володимир Галан, інж. Степан Куропась, а з наддніпрянців Володимир Кедровський, Микола Данильченко, Олександер Кошиць, Павло Печеніга-Углицький та багато інших. І Роман Слободян, подібно, як і Микола Мурашко, вповні пішли з новим „духом часу" та стали його промоторами і виразниками.

На цей період припадає ще один „подих" нового часу: виступ на арену суспільно-громадського життя народженого вже в Америці українського покоління. І Роман Слободян знову належав до тих, що не тільки збагнули, але й потрапили активно та з найбільшою користю для громади і справи піти з цим „духом часу".

Вкінці, після Другої світової війни, прийшов ще один новий „дух часу" — масове переселення до Америки і Канади українських воєнних скитальців та їх включення в суспільно-громадський, культурний, економічний і т. д. комплекс українського життя у Новому Світі.

І знову між піонерами нового розвитку під знаком нового „духа часу" ми бачимо Романа Слободяна, життя і діяльність та досягнення якого оправдано можна вважати за синтезу згаданих чотирьох поколінь. Це, що є найважливіше для розвитку, бо є його передумовою: продовжування, континуація, кожночасних досягнень і їх достосування до нових обставин та нових викликів і можливостей, іншими словами — бажання і вміння йти з духом часу, що було, є і повинно залишитися одною з головних частин „плятформи" Українського Народного Союзу, належить до найбільш замітних прикмет св. п. Романа Слободяна. Очевидно, що свою поведінку і успіхи в усіх цих відношеннях він завдячував не тільки зрозумінню, але й доброті та практичній допомозі з боку його вже також покійної дружини.

В найкращому інтересі нашого сучасного і майбутнього є не тільки зберігати про такого Романа Слободяна світлу пам'ять, але й наслідувати його.

Відзначили 30-річчя ОСУМ-А у Гартфорді

У суботу, 24-го квітня ц.р. відбувся бенкет з нагоди 30-річчя Осередку СУМ-А ім. ген.-хор. Тараса Чупринки в Гартфорді, Конн. Бенкет розпочався о год. 7-ій вечора. Вступне слово сказав Мирон Зелеза, теперішній голова Осередку СУМ-А.

Опісля тостмайстер Мирон Колінський склав тост для дальших успіхів у виховній праці серед української молоді. Отець шамбелян Стефан Чомко провів молитву і поблагословив їжу і пиття.

На бенкеті були заступлені численні організації і товариства; осередки СУМ-А з Бостону, Ню Йорку, Йонкерсу і Віллімантику, українська католицька церква св. Михаїла, українська православна церква св. Володимира, Український Конґресовий Комітет Америки, Відділ ОЧСУ, Відділ ОЖОЧСУ, Український Народний Дім, Кооператива СУМ-А, Товариство Колишніх Вояків УПА, Братство Першої Дивізії УНА, Пластова Станиця, Рідна Школа, Хор „Діброва", Патріярхальне Товариство, Українська Народна Поміч (екзекутива і Відділ 37), Український Народний Союз, Відділ 277-ий, „Провидіння" Відділ 205.

Отець Білецький закрив бенкет молитвою. Після бенкету відбулася мистецька частина, в якій брали участь співочий гурток „Чебреці" при Осередку СУМ-А в Гартфорді, танцювальний гурток при Осередку СУМ-А та О. Фурда, бандурист з Осередку СУМА в Ню Йорку. Місцеві гуртки виступали під керівництвом Анастазії Кравець при акомпаньяменті Романа Борисюка.

Після виступу гості довго забавлялись під музику оркестри „Іскра" з Ню Йорку.

З нагоди 30-ліття Осередку СУМ-А випущено „Пропам'ятний збірник" про діяльність Осередку за останніх 30 років. Цей збірник можна набути в Осередку СУМ-А. Ціна—сім долярів з пересилкою: Hartford SUMA, 916 Wethersfield Ave Hartford, Ct. 06114.

Н.Н.

Про книжку...

(Продовження зі стор. 2)

повернутися в Україну, виїздить на Захід.

Повість „Така вона була" написана у глибокопатріотичному тоні і становить вклад у нашу еміґраційну белетристику. А цим самим цей твір слід поручити молоді й нашому старшому громадянству. На мою думку, цю книжку слід перекласти на англійську мову.

О. С.